

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3387-19

meddelad i Stockholm den 3 oktober 2019

SÖKANDE

AA

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Miljödepartementet) beslut den 16 maj 2019 M2018/00480/Me, avseende överklagande i fråga om Gärdefjärdens naturreservat i Skellefteå kommun

SAKEN

Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att regeringens beslut ska stå fast.

Dok.Id 207136

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

1. Ett mark- eller vattenområde får förklaras som naturreservat i syfte att bl.a. bevara biologisk mångfald eller vårda och bevara värdefulla naturmiljöer. Bildandet av ett naturreservat kan innebära att ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet får tåla vissa intrång.
2. Gärdefjärdens naturreservat inrättades 1972. Länsstyrelsen i Västerbotten beslutade i december 2017 om en utökad avgränsning av reservatet. Samtidigt beslutades nya föreskrifter och en ny skötselplan. Av beslutet framgår att syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, att vårda och bevara livsmiljöer för fåglar och andra skyddsvärda arter samt att möjliggöra återskapande av busk- och trädfria hävdade strandängar intill fjärden.
3. Föreskrifterna innehåller bland annat ett förbud mot att under tiden 1 april–15 juli vistas inom en större del av naturreservatet. Undantag från förbudet får göras beträffande fiskerättsinnehavares åtkomst till fiskevatten enligt särskilda överenskommelser.
4. Genom det klandrade avgörandet avskog regeringen AAs överklagande av länsstyrelsens beslut.

YRKANDEN M.M.

5. AA ansöker om rättsprövning och yrkar att regeringens beslut ska upphävas samt anför bl.a. följande.
6. I motsats till vad som står i beslutet har han inte erbjudits undantag från tillträdesbestämmelserna för nyttjande av sin fiskerätt och därmed berövats sin nyttjanderätt. Skötselplanen kommer sammantaget att leda till en försämrad

vattenstatus. Beslutet strider därmed mot bestämmelserna i vattenförvaltningsförordningen (2004:660). Skötselplanen och bestämmelserna som beslutet avser har utformats ensidigt med hänsyn till fågelperspektivet. Ingen hänsyn har tagits till andra miljöaspekter, effekter för enskilda eller proportionalitet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering m.m.

7. Av 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut framgår att en enskild får ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
8. Enligt 7 § ska Högsta förvaltningsdomstolen upphäva regeringens beslut om det strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller som klart framgår av omständigheterna. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet.
9. Rättsprövningen innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet ryms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23–25 och 234).
10. Enligt 7 kap. 4 § första stycket miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose

behov av områden för friluftslivet. Enligt andra stycket får ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter också förklaras som naturreservat. Av 5 § framgår att i ett beslut om att bilda naturreservat ska skälen för beslutet anges och också de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året. Enligt 6 § får länsstyrelsen eller kommunen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla vissa intrång om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Av 25 § framgår att vid prövning av frågor om skydd av områden ska hänsyn tas även till enskilda intressen och att en inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelser i kapitlet därför inte får gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

11. De i målet tillämpliga bestämmelserna är allmänt hållna och ger myndigheterna ett förhållandevis stort utrymme för bedömningar. Det gäller i synnerhet avvägningen mellan det allmänna intresset av att skydda värdefulla naturmiljöer och de inskränkningar i enskilds rätt som en reservatsbildning kan kräva. I målet har inte kommit fram att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller överskridit gränserna för det handlingsutrymme som de aktuella bestämmelserna ger eller att det vid handläggningen har förekommit fel som kan ha påverkat utgången i ärendet. Av handlingarna framgår att länsstyrelsen och AA fört diskussioner om åtkomsten till fisket men att någon överenskommelse inte kunnat nås. Enbart det förhållandet att en överenskommelse inte ingåtts innebär inte att länsstyrelsens, och därmed regeringens, beslut står i strid med någon rättsregel.

DOM

Mål nr
3387-19

12. Regeringens beslut kan inte anses strida mot någon rättsregel på det sätt som AA har angett. Det framgår inte heller klart av omständigheterna i målet att beslutet på annat sätt strider mot någon rättsregel. Regeringens beslut ska därför stå fast.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Anita Saldén Enéus, Thomas Bull, Mari Andersson och Ulrik von Essen.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Maria Rydell.